RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO - 726328 - I/13/KMŁ

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 8. V. 2013

Pan

Bartosz Arłukowicz

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracam się do Pana Ministra w związku z podnoszonymi przez Helsińską Fundację Praw Człowieka oraz Fundację Panoptykon w debacie publicznej zastrzeżeniami dotyczącymi katalogu danych o osobach zgłaszających się na leczenie, które mają być gromadzone na podstawie przepisu art. 24b ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r., poz 124 ze zm.) oraz na podstawie projektowanego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie zakresu i trybu współpracy podmiotów leczniczych prowadzących leczenie lub rehabilitację osób używających środków odurzających lub substancji psychotropowych z Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie gromadzenia i przekazywania informacji na temat osób zgłaszających się do leczenia z powodu używania środków odurzających lub substancji psychotropowych.

Zakłady opieki zdrowotnej prowadzące leczenie lub rehabilitację osób uzależnionych są zobowiązane do przekazywania Krajowemu Biuru do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii zestawu danych opatrzonych identyfikatorem składającym się z 2 pierwszych liter imienia, 2 pierwszych liter nazwiska, daty urodzenia oraz zakodowanej informacji o płci pacjenta (art. 24b ust. 2 pkt 1 wspomnianej ustawy). Poza tym w zakres przekazywanych danych wchodzą m.in.: charakterystyka sytuacji społeczno-demograficznej

osoby, zawierająca dane dotyczące miejsca zamieszkania, wykształcenia oraz obywatelstwa (ust. 2 pkt 2); historia używania środków odurzających lub substancji psychotropowych, zawierającą wiek inicjacji używania poszczególnych substancji oraz wiek rozpoczęcia używania problemowego (ust. 2 pkt 4); informacje o zachowaniach ryzykownych mogących przyczynić się do zakażenia HIV, HCV oraz status serologiczny HIV, HCV (ust. 2 pkt 5) oraz historię leczenia, w tym informację o kontynuacji i zakończeniu leczenia (ust. 2 pkt 6). Są to więc w większości informacje niezwykle wrażliwe.

O ile dane te, analizowane pojedynczo, nie stanowią danych osobowych, to nasuwa się przypuszczenie, że przetwarzane razem mogą doprowadzić do identyfikacji osoby której dotyczą. Zgodnie z art. 51 ust. 2 Konstytucji RP „władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym." Naruszenia konstytucyjnego prawa do ochrony danych osobowych można upatrywać nie tyle więc w samym nałożeniu obowiązku ustawowego, ale w nałożeniu tego obowiązku w granicach wykraczających poza ramy wyznaczone przez Konstytucję, a więc z pominięciem przez ustawodawcę przesłanki "niezbędności w demokratycznym państwie prawnym". W opisanym wypadku istnieje wątpliwość czy przetwarzanie opisanych wyżej danych w proponowanym zakresie jest niezbędne, a w szczególności czy jest przydatne dla osiągnięcia zamierzonego celu, czyli określenia rozmiaru i specyfiki problemu narkomanii w skali krajowej i zapewnienia podstaw dla monitorowania problemów narkotyków i narkomanii w Europie.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska Ministra Zdrowia w tej sprawie, a w szczególności odniesienie się do możliwości wprowadzenia kodowania danych osób uzależnionych w inny sposób niż na podstawie pieiwszych liter imienia i nazwiska.

Łączę wyrazy szacunku

Janusz Kochanowski